

POSTANOWIENIE

Dnia 22 kwietnia 2016 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Hubert Wrzeszcz

w sprawie z powództwa Skarbu Państwa - Prezydenta Miasta W.

przeciwko I. K. i R. T.

z udziałem interwenienta ubocznego [...] E. Spółki z o.o. w W.

o uzgodnienie treści księgi wieczystej,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 22 kwietnia 2016 r.,

na skutek skargi kasacyjnej pozwanej I. K.

od wyroku Sądu Okręgowego w W.

z dnia 28 listopada 2014 r., sygn. akt V Ca [...],

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2. zasądza od I.K. na rzecz Skarbu Państwa - Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa i interwenienta ubocznego po 1800 (tysiąc osiemset) zł kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 28 listopada 2014 r. Sąd Okręgowy w W. zmienił wyrok Sądu Rejonowego w W., którym oddalono powództwo o uzgodnienie treści księgi wieczystej z rzeczywistym stanem prawnym, w ten sposób, że uwzględnił powództwo. Zaskarżając wyrok w całości, pełnomocnik pozwanej wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania oparł na przesłance przewidziane w art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 4 k.p.c.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna jest nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia funkcjonującym na rzecz państwa, a więc w interesie publicznym. Stoi ona przede wszystkim na straży wykonywania prawa oraz jego jednolitej wykładni. Interes prywatny uwzględnia zaś tylko na tyle, na ile może się on stać podłożem zaspokojenia interesu ogólnego. Sąd Najwyższy już w okresie obowiązywania kasacji, będącej zwyczajnym środkiem odwoławczym, podkreślał, że podstawowym celem postępowania kasacyjnego jest ochrona interesu publicznego przez zapewnienie jednolitości wykładni oraz wkład Sądu Najwyższego w rozwój prawa i jurisprudencki (postanowienie z dnia 4 lutego 2000 r., II CZ 178/99, OSNC 2000, nr 7-8, poz. 147).

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Cel wymagania przewidzianego w art. 398⁴ § 2 k.p.c. może być zatem osiągnięty jedynie przez powołanie i uzasadnienie istnienia przesłanek umożliwiających realizację publicznoprawnych funkcji skargi kasacyjnej. Tylko na tych przesłankach Sąd Najwyższy może oprzeć rozstrzygnięcie o przyjęciu lub odmowie przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania. Dopuszczenie i rozpoznanie skargi kasacyjnej ustrojowo i procesowo jest uzasadnione jedynie w tych sprawach, w których mogą być zrealizowane jej funkcje publicznoprawne.

Sąd Najwyższy, rozpoznając skargę kasacyjną, nie jest trzecią instancją sądową. Sąd kasacyjny nie sądzi sprawy, lecz rozpoznaje skargę kasacyjną

w interesie publicznym, wyjaśniając istotne zagadnienie prawne, dokonując wykładni przepisów budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów bądź usuwając z obrotu prawnego orzeczenia wydane w postępowaniu dotkniętym nieważnością lub oczywiście wadliwe. Dlatego nie każda skarga kasacyjna może być przyjęta do rozpoznania.

Ograniczenia środków zaskarżenia są znane współcześnie w różnych ustawodawstwach. Są one zgodne z zaleceniami Rady Europy, które zmierzają do ograniczenia liczby instancji oraz zezwalają na wprowadzenie środków ograniczających dostęp do sądu najwyższego szczebla. W judykaturze Sądu Najwyższego, odwołując się do orzecznictwa Europejskiego Trybunału Praw Człowieka, już w okresie obowiązywania kasacji zostało utrwalone stanowisko, iż ograniczenie dostępności i dopuszczalności kasacji nie jest sprzeczne ani z Konstytucją, ani z postanowieniami wiążących Polskę konwencji międzynarodowych (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 19 stycznia 1998 r., I PZ 54/97, OSNAPUS 1999, nr 3, poz. 92, postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 29 grudnia 1998 r., I PZ 67/98, OSNAPUS 2000, nr 2, poz. 65 oraz uzasadnienie uchwały składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 17 stycznia 2001 r. III CZP 49/00, OSNC 2001, nr 4, poz. 53). Takie stanowisko wyraził również Trybunał Konstytucyjny (por. wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 10 lipca 2000 r., SK 12/99, OTK Zbiór Urzędowy 2000, nr 5, poz. 14).

W niniejszej sprawie nie zachodzą przytoczone przesłanki przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Nie występuje wskazane we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania istotne zagadnienie prawne. Istotnym zagadnieniem prawnym w rozmieleniu art. 398 § 1 pkt 1 k.p.c. jest zagadnienie nowe, nierozwiązane dotąd w orzecznictwie, którego rozstrzygnięcie może przyczynić się do rozwoju prawa. Odwołanie się do tej przesłanki przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania wymaga - jak wynika z orzecznictwa Sądu Najwyższego - sformułowania tego zagadnienia z przytoczeniem wiążących się z nim konkretnych przepisów prawnych oraz przedstawienia argumentów świadczących o rozbieżnych ocenach prawnych (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 10 maja 2001 r., II CZ 35/01,

OSNC 2002 r., nr 1, poz. 11; z dnia 14 lutego 2003 r., I PK 306/02, Wokanda 2004 r. Nr 7-8, poz. 51; z dnia 7 czerwca 2005 r., V CSK 3/05, nie publ.).

Rozumianemu w wyżej przedstawiony sposób istotnemu zagadnieniu prawnemu nie opowiada podniesiona przez skarżącą kwestia, „czy wynikające z art. 16 § 1 k.p.a. i art. 2 § 3 k.p.c. rozgraniczenie pomiędzy drogą sądową a drogą administracyjną, skutkujące obowiązkiem respektowania przez sądy powszechne treści ostatecznych decyzji administracyjnych, wyklucza możliwość dokonywania przez orzekający w przedmiocie powództwa o uzgodnienie księgi wieczystej z rzeczywistym stanem prawnym sąd powszechny oceny skuteczności wydanej decyzji administracyjnej w zakresie wywołanych przez nią skutków cywilnoprawnych.” Skarżąca nie wykazała, że przytoczona kwestia budzi poważne wątpliwości i decyduje o istotności - w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. - przedstawionego zagadnienia prawnego.

Problem związania w postępowaniu sądowym ostateczną decyzją administracyjną był wielokrotnie przedmiotem rozważań w orzecznictwie. Związane z nim kontrowersje zostały przesądzone w uchwale składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 9 października 2007 r., III CZP 46/07 (OSNC 2008, nr 3, poz. 30), w której orzeczono, że w sprawie o uzgodnienie stanu prawnego nieruchomości - ujawnionego w księdze wieczystej na podstawie ostatecznej decyzji administracyjnej wydanej zgodnie z art. 18 ust. 1 w związku z art. 5 ust. 1 ustawy z dnia 10 maja 1990 r. - Przepisy wprowadzające ustawę o samorządzie terytorialnym i ustawę o pracownikach samorządowych (Dz.U. Nr 32, poz. 191 ze zm.) - z rzeczywistym stanem prawnym, sąd jest związany tą decyzją.

Odnosząc się do odmiennego poglądu wyrażonego w wyroku Sądu Najwyższego z dnia 12 maja 2005 r., III CK 565/04, Sąd Najwyższy w przytoczonej uchwale stwierdził, że konkluzja stanowiska zajętego w wymienionym wyroku pozostaje w sprzeczności z założeniem co do prawnego rozgraniczenia drogi sądowej i drogi administracyjnej oraz z poglądem, że zdarzeniem cywilnoprawnym podlegającym ocenie sądu jest decyzja komunalizacyjna. Zasada trwałości decyzji administracyjnej (art. 16 k.p.a.), doznająca ograniczenia jedynie w sytuacjach określonych w art. 145 § 1 w związku z art. 151 § 1 pkt 2, art. 154, 155, 156 § 1, art.

161, 162 § 1 i 2 k.p.a., powinna skutkować uwzględnieniem stanu prawnego wynikającego z ostatecznej decyzji komunalizacyjnej. Okoliczność, że decyzja komunalizacyjna została wydana z naruszeniem prawa nie miała istotnego znaczenia, ponieważ stwierdzenie naruszenia prawa służyło celowi odszkodowawczemu (art. 160 § 1 k.p.a.), a nie ustaleniu stanu prawnego nieruchomości. Również nie jest zasadne uznawanie istnienia decyzji komunalizacyjnej za zdarzenie cywilnoprawne i równoczesne pomijanie skutków prawnych takiej decyzji, chyba że chodzi o brak jakichkolwiek skutków wynikających z bezwzględnej nieważności (nieistnienia) decyzji.

Uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania ze względu na wskazane w niej istotne zagadnienie prawne nie zawiera przekonujących argumentów, aby zaistniały okoliczności przemawiające za zmianą poglądu wyrażonego w przytoczonej uchwale składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego; nie zachodzi więc podstawa do przyjęcia skargi do rozpoznania ze względu na omówioną przesłankę (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 27 lutego 2008 r., II UK 256/07, nie publ.).

Nie zachodzi także przesłanka przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania w postaci oczywistej zasadności skargi kasacyjnej. Powołanie się na tę przesłankę wymaga - jak wyjaśniono w orzecznictwie - wykazania, że zaskarżony wyrok zapadł z oczywistym, rażącym naruszeniem przepisów prawa lub podstawowych zasad prawa, widocznym *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, bez potrzeby głębszej analizy i dłuższych badań lub dociekań. Chodzi więc o szczególne, kwalifikowane wypadki naruszenia prawa przez sąd drugiej instancji (por. postanowienie z dnia 10 stycznia 2003 r., V CZ 197/02, OSNC 2004 r., nr 3, poz. 49). Przedstawione w celu uzasadnienia tej przesłanki wywody nie zawierają - w konfrontacji z motywami rozstrzygnięcia - przekonujących argumentów, że zaskarżony wyrok został wydany z naruszeniem przepisów prawa (art. 382, art. 316, art. 386, art. 328 § 1 i art. 244 § 1 k.p.c.) lub podstawowych zasad prawa, uzasadniającym oczywistą zasadność skargi w wyżej przedstawionym rozumieniu. Rozstrzygając sprawę, Sąd odwoławczy - wbrew stanowisku skarżącego - nie pominął decyzji Wojewody [...] z dnia 4 października 1995 r.; świadczą o tym podstawa faktyczna rozstrzygnięcia i ocena

Sądu, że odpowiednie organy administracyjne i sądy, zajmujące stanowisko w sprawie wadliwych decyzji, nie doprowadziły do wyeliminowania ich z obrotu prawnego.

Z przedstawionych powodów Sąd Najwyższy orzekł, jak w sentencji postanowienia (art. 398⁹ § 2 k.p.c. oraz art. 98 k.p.c. w związku z art. 11 ust. 3 ustawy z dnia 8 lipca 2005 r. o Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa, art. 398²¹ i art. 391 § 1 k.p.c.).